ORSZÁGOS BÍRÓI TANÁCS ELNÖKE
1055 Budapest, Szalay utca 16.
t. 06/30 094 5482
e. obt@birosag.hu
www.obt-jud.hu
https://birosag.hu/obt

2026.OBT.K.VII.28/12.

Dr. Kara Ákos
helyettes államtitkár úr részére

Igazságügyi Minisztérium

Budapest

Tisztelt Helyettes Államtitkár Úr!

Az Országos Bírói Tanács (a továbbiakban: OBT) szakmai egyeztetés keretében történő véleményezés céljából megkapta ***a büntetőjogi tárgyú és ehhez kapcsolódóan egyéb törvények módosításáról*** szóló törvény tervezetét (a továbbiakban: Tervezet), amellyel kapcsolatosan az alábbiakról tájékoztatom.

Az OBT a Tervezetet áttekintette büntetőjogi dogmatikai szempontból és abból a nézőpontból is, hogy mi érinti a bíróságok működését, a bírói döntési autonómiát, a tisztességes eljárást, a bíróságokra telepített új feladatokat és a jogállami garanciákat.

Összességében a Tervezet jelentős része szükséges uniós jogharmonizáció, deklarált célja egyszerre több uniós jogi aktus végrehajtása – környezeti büntetőjog, vagyonvisszaszerzés, elektronikus bizonyítékok, költségmentesség stb. –, tehát egy heterogén, több jogterületet összekapcsoló szabálycsomagról van szó.

Mindenekelőtt jelezni kívánom, hogy a Tervezet szerinti módosítások céljait, kiemelten a joggyakorlat általi visszajelzések becsatornázását és a jogalkotásban történő megjelenését az OBT üdvözli, és rendkívül pozitívnak értékeli.

Az igazságszolgáltatási rendszert érintő tervezett módosításokkal kapcsolatosan az alábbiakat emeljük ki.

1. Vagyonelkobzás

A bíróságokat érintő egyik legjelentősebb változás a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) XXIII. fejezetének átalakítása, (241-243. §), egy új 241/A. § beiktatása, a kiterjesztett vagyonelkobzás új esete, amely által bővül a vagyonelkobzás

alkalmazhatósága, hiszen az a módosítást követően olyan személy vagyonára is kiterjedhet, aki bűnszervezetben részt vevő személytől szerzett vagyont és életvitele kirívóan aránytalan törvényes jövedelméhez képest.

Tekintettel arra, hogy tervezett módosítást követően a vagyonelkobzás harmadik személy vagyonára is kiterjedhet, fontos azon eljárási garanciák megteremtése, illetve megerősítése, melyek ezen személyeket megilletik, ahogyan arra az uniós irányelv is utal.

2. Az elítélttel szemben elrendelhető megelőző távoltartás

A büntetés-végrehajtási bíró hatáskörének bővítése önmagában logikus, de jelentős humánerőforrás kérdés is.

A megelőző távoltartásnál a Tervezet egy tényleges joghézagot próbál rendezni: jogerős ítélet után, de a szabadságvesztés foganatba vétele előtt jelenleg nem egyértelmű, melyik bíróság járjon el. A Tervezet ezt a büntetés-végrehajtási bíróhoz telepíti, amely dogmatikailag védhető, sőt logikus.

Ám kiemeljük, hogy minden ilyen új hatáskörnél vizsgálni lenne szükséges a bírák munkaterhelésére gyakorolt hatását, különösen a büntetés-végrehajtási bíráknál.

A Tervezet indokolása azt részletesen megmagyarázza, miért a büntetés-végrehajtási bíró legyen illetékes, de szükséges annak vizsgálata, hogy az új ügytípus milyen ügyteherrel, adminisztrációval és sürgősségi követelményekkel jár majd.

3. A környezetkárosítás, természetkárosítás

A Tervezet szerinti módosítás értelmében a Btk. 241. §-a a környezetkárosítás, a Btk. 242. §-a és a Btk. 243. §-a a természetkárosítás bűncselekmények módosított törvényi tényállását, minősített eseteit és újraszabályozott büntetési tételkereteit határozza meg, továbbá a Tervezet új tényállásként bevezeti a Btk. 241/A. §-a által szabályozott uniós környezetvédelmi szabályok megszegése bűncselekményt. A környezetkárosítás teljes újraszabályozásával a tényállás, – mint keretdiszpozíció – már kifejezetten jogszabály, hatósági határozat, illetve közvetlenül alkalmazandó uniós jogi norma megsértését kriminalizálja, mely egyben a bizonyítás irányát is meghatározza. A természetkárosítás kapcsán pedig új elkövetési tárgy, új alapesetek, minősített esetek és büntetési tételek jelennek meg. A környezetkárosítás és természetkárosítás bűncselekményi alakzata a gondatlan elkövetéssel bővül.

A környezetkárosítás tényállása kapcsán a bírói gyakorlatban elsősorban a környezeten bekövetkezett eredmény bizonyítása állt a középpontban, azonban a módosítás hatálybalépésétől kezdődően már jogszabályi előírásokhoz, hatósági határozatokhoz is kifejezetten kapcsolódik. Emiatt a büntetőeljárásokban várhatóan jelentősen megnő a közigazgatási és büntetőjogi normák együttes vizsgálata, értelmezése, a szakértői bizonyítás súlya. Ezen túlmenően az új minősítő körülmény – az emberi egészség sérelme – miatt gyakoribb lehet más szakértők mellett igazságügyi orvosszakértő kirendelése, a környezeti károsítás és az egészségkárosodás közötti ok-okozati összefüggés vizsgálata.

A környezetvédelmi büntetőügyekben nőhet az uniós jog közvetlen alkalmazása és az előzetes döntéshozatali kérdések szerepe, amihez ugyanakkor elengedhetetlen az uniós jogi háttéranyag

ismerete, különösen úgy, hogy a Tervezet nyitott fogalmakat és uniós jogi kapcsolódásokat rögzít.

Az új szabályozásra tekintettel az ilyen tárgyú büntetőügyek száma nőhet, miután a gondatlan alakzat szankcionalizálásával azon ügyek is bírósági hatáskörbe tartoznak majd, melyek eddig közigazgatási jogsértésnek minősültek. A környezet-és természetvédelmi büntetőjog súlya megnövekszik és erősödik az uniós jog közvetlen szerepe a büntetőítélkezésben. A módosítások az ügyek szakmai összetettségét növelik meg.

A bíráknak várhatóan uniós rendeleteket kell majd közvetlenül értelmezniük, mely a magyar büntetőjogban ritka. Ezáltal egyes kérdésekben akár előzetes döntéshozatali kérdések felmerülése sem zárható ki.

Ugyanakkor rámutatunk arra is, hogy az ezen ügyekben alkalmazandó, mérlegelést igénylő megállapítások, mint például a „jelentős mértékű megzavarás", vagy a „különösen jelentős károsodás" az eltérő bírói mérlegelés lehetőségét is felvetik, így az egységes gyakorlat kialakítása is hosszabb időt vehet igénybe.

A Tervezetben szereplő módosított rendelkezések egy átlagos ügyben is lényegesen több munkát igényelnek, hiszen több háttérjogszabály vizsgálatát, terjedelmesebb szakértői véleményeket, környezetvédelmi hatósági dokumentációk elemzését és több bizonyítási indítványt jelentenek, gyakoribbá válhat a szakértői ellentmondások feloldása. A környezetvédelmi ügyek egy része emiatt a költségvetési csalásokhoz vagy a gazdasági büntetőügyekhez hasonló munkaigényűvé válhat.
Nőhet az ügyek áttanulmányozásának, a tárgyalások előkészítésének időigénye.

A Tervezet szerinti módosítások egy olyan ügytípust erősítenek meg, ahol a jogi kérdések mellett környezetvédelmi, természettudományos és az uniós jogi ismeretek egyidejű használata válik szükségessé. Ez pedig mind az elsőfokú, mind pedig a másodfokú bíróságok részéről érzékelhető többletfelkészülést fog eredményezni.

Álláspontunk szerint a bírói munkaszervezés szempontjából az uniós jogi háttérnormák alkalmazása és a rendkívül szakértőigényes bizonyítás együttes hatása a legnagyobb terhelésnövelő tényező.

Mindezen alapján az OBT a 2026. június 30-án kelt 2026.OBT.K.VII.16/23. szám alatt megküldött jogszabályvéleményezés során már kifejtett azon álláspontját fenntartja, hogy jelenleg ezen ügyek hatékony és időszerű elbírálására sem elegendő költségvetési keret, sem megfelelő bírói létszám – a bizonyítás során kirendelhető szakértőket már nem is említve – nem áll rendelkezésre, melyre a létszámgazdálkodás kapcsán mindenképpen szükségesnek tartjuk fokozottan felhívni a figyelmet.

4. A költségmentesség

A jogi segítségnyújtásról szóló 2003. évi LXXX. törvény módosítása kifejezetten pozitív. Az Európai Bizottság kifogásolta, hogy a magyar rendszer nem biztosította kellően korán a költségmentességet, a Tervezet ezért annak hatályát a kérelem benyújtását megelőzően felmerült díjakra és költségekre is kiterjeszti. Ez erősíti a védelemhez való jog tényleges érvényesülését, ezért támogatandó.

5. Az EU-s büntetőjogi együttműködés

A Tervezet „visszabont” néhány korábban bevezetett rendelkezést, amelyek a menekültként elismert személyek kiadatását, európai elfogatóparancs alapján történő átadását és európai nyomozási határozattal szembeni ellenállás lehetőségét erősítették. Az indokolás szerint ezek hatályon kívül helyezésének célja az „európai uniós követelményeknek megfelelő jogalkalmazás feltételeinek megerősítése”.

Ez alapvetően helyes irány, mert a kölcsönös elismerés rendszerében a magyar jog nem teremthet önkényesen olyan általános akadályokat, amelyek az EU-s igazságügyi együttműködést kiüresítik.

6. Azonnali foganatba vétel

Különösen üdvözlendő az azonnali foganatba vétel gyakorlati végrehajthatósága érdekében történő, a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény 37. § (3) és (4) bekezdéssel kiegészített új szabályozása, mely a bírói működés szempontjából különösen fontos. Ezen szakasz (1) és (2) bekezdése meghatározza azon eseteket, melyek a szabadságvesztés azonnali foganatba vételét megalapozzák, azonban annak végrehajtása körében konkrét iránymutatást a jogalkotó ezidáig nem adott. Ez a szabályozás végre lehetővé teszi a határozat kihirdetésekor jelen nem lévő vádlott – valamennyi bírósági eljárási forma esetén történő – előállítását (megjegyzendő a gyakorlat ebben igen széttartó álláspontot képviselt), így az azonnali foganatba vétel eljárási szabályai az elővezetéssel, majd ennek sikertelensége folytán elfogatóparancs kiadásával rendeződtek. Ez különösen a bűnszervezetben elkövetett ügyekben okozott eddig nehézséget.

Budapest, 2026. augusztus 17.

Üdvözlettel:

Elektronikusan aláírta:
Dr. Pecsenye Csaba
2026-08-18 14:25:17 +0200

Dr. Pecsenye Csaba
az Országos Bírói Tanács elnöke